

“ONELOG” ELEKTRONİK KAYNAK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMASI (SELÇUK ÜNİVERSİTESİ)

Muhammet KIZIL* ve Emre BİLİNÇ**

Üniversite Genel Görünümü

Selçuk Üniversitesi 16 Fakültesi, 25 Meslek Yüksekokulu, 4 Enstitüsü, 3 Sağlık Yüksekokulu, Yabancı Dil Yüksekokulu, 19 Araştırma Merkezi, 2990 akademik personeli ve 2005–2006 akademik yılında toplam 75.485 kayıtlı öğrencisi ile ülkemizin önde gelen üniversiteleri arasında yer almaktadır.

Selçuk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi

Türkiye'nin en büyük kullanıcı potansiyeli olan üniversitelerinden biri olan Selçuk Üniversitesi Kütüphanesi, şehrin tek üniversite kütüphanesi olması nedeni ile de Konya halkına da hizmet vermektedir. Kütüphanenin 2005 yılı içinde; 705 000 ziyaretçi ve 202.997 ödünç kitap istatistiği ile oldukça yoğun kullanıldığı görülmektedir.

E-Kaynaklarda Onelog Öncesi Durum

Birçok elektronik bilgi kaynağının bulunduğu ve kullanıcı sayısının fazlalığı dikkate alındığında, ciddi bir iş yükü haline gelen elektronik bilgi kaynakları yönetiminin kolaylaştırılması için çalışma öncesi belirlenen ana sorunlar şunlardır:

1. IP grubunda olmayan uzaktaki meslek yüksek okullarından veri tabanı erişimi olmaması.
2. Veri tabanlarının uzaktan erişim şifreleri ile evlerinden girmek isteyenler karşısında bazı veri tabanlarının uzaktan erişim şifrelerinin olmaması.
3. Uzaktan erişim için kullanıcılara verilen şifrelerin, kullanıcı tarafından üniversite üyesi olmayanlara dağıtılması.

* *Uzman. Selçuk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Konya*
(mukizil@selcuk.edu.tr)

** *ITS,(emre@itsltduk.com)*

4. Proxy sunucu için verilen kullanıcı adları ve şifrelerin yine üniversite dışı kişilerin eline geçmesi ve bunları denetlemenin zorlukları.
5. Bazı fakültelerin kendi proxy sunucularını kurmaları sonucu oluşan karışıklık.
6. 7 gün 24 saat erişilebilecek şekilde ücretleri ödenen veri tabanlarından sadece kullanıcıların üniversite içinde bulundukları günün 8-5 arası yoğun iş saatlerinde kullanmaları dolayısı ile tam verimlilik sağlanamaması.
7. İş saatleri içinde günde ancak bir saat ayırabilen kullanıcı için veri tabanının 24 saat açık olduğu göz önüne alındığında %5'lere kadar düşen kullanım oranı.
8. Yüksek lisans ve doktora için diğer şehirlerden gelenlerin kendi şehirlerindeki üniversitelerde eğer kendi bölümleri yoksa kaynaklara erişememesi.
9. Uzaktan eğitim gören öğrencilerin elektronik bilgi kaynaklarına erişememesi.
10. Veri tabanlarının performans analizlerini değerlendirirken ciddi zamanlar harcanması.
11. Kullanım istatistikleri için sadece ürün sahibine bağımlı olması.

Kullanım Sonrası Elde Edilen Faydalar

Erişim:

1. Merkez kampus, tıp ve bazı merkezi okullar hariç uzak birimlerdeki birçok yerde erişim sağlanamamaktaydı. Onelog sonrası uzaktan erişim ile sorun ortadan kalkmıştır.
2. Tıp Fakültesi gibi yoğun çalışılan fakültelerde, araştırmacılara bulundukları yerden veri tabanlarına erişim olanağı sağlanmıştır.
3. Elektronik bilgi kaynaklarına erişimde, yer ve zaman kısıtlaması kalkmıştır.
4. Herhangi bir IP grubu ekleneceği zaman kütüphaneden yapılabilmektedir.
5. İstenilen kişiye istenilen süre için erişim hakkı verme kolaylığı sağlanmıştır.
6. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin okula daha az gelmelerine karşın en yoğun kullanan gruplardan birini

oluşturmaları dikkate alındığında uzaktan erişim ile onlara kolaylık sağlanmıştır.

Yönetim ve Kullanım:

1. Ayrıca Web sayfasını güncellemede zamandan kazanılmıştır.
2. Portal içindeki hazır bağlantılara tek tıklama ile erişim sağlanabilmektedir.
3. Duyurular vs için ayrı bir arayüzde duyuru yapılmasına gerek kalmamıştır.
4. İstenilirse Web sayfasına bağlantılar kopyalanarak hizmete sunulabilmektedir.
5. Üniversitenin kullandığı herhangi bir sistemden aktarma yapılabilmektedir.
6. Kullanıcılara tek tek şifre verilmesine gerek kalmamıştır.
7. Kütüphanede üretilen belgeler de Onelog aracılığı ile erişime açılabilir (Tez, taranarak sayısal ortama aktarılan yazma eserler, veri tabanı kullanım kılavuzları, eğitim malzemeleri, vb).
8. Herhangi bir üniversite veya başka bir yere ait Web bilgi kaynaklarını veri tabanı gibi erişime açabilmekte ve erişim istatistiklerini görülebilmektedir.
9. Üniversitelerin basılı dergi listeleri eklenebilmektedir.
10. Bilim dallarına veya fakültelere göre gruplama yapılabilmektedir.
11. Sadece okul içinden veya her yerden erişim gibi sınırlamalar yapmak mümkündür.
12. Yönlendirilen bir Web sitesinde girilmesinin istenmediği sayfalar engellenebilmekte, sadece girilmesi istenilen alanlar aktif yapılabilmektedir.
13. Kullanıcılar ara yüzü istedikleri gibi hem görsel ve işlevsel olarak, hem de şekil ve estetik olarak değiştirebilmektedir. Ayrıca en çok kullanılan ilgi alanlarına giren özel dernek, kuruluş veya farklı bilgi kaynaklarının bulunduğu sayfaları ekleyebilmekte ve düzenleyebilmektedir.
14. Program Web üzerinden herhangi bir yerden yönetilebilmektedir.
15. Uzaktan eğitim için kullanılabilmektedir.
16. Veri tabanı için yapılan harcamaların karşılığı daha iyi alınabilmektedir. Veri tabanlarının kullanımı çalışma saatleri

(09–17) içinde %33 iken, bu saatler dışında %11'e düşmektedir. Onelog ile zaman ve yer kısıtlaması kalktığından kaynaklardan tam verim alınabilmektedir.

Güvenlik:

1. Herhangi bir yanlış kullanımda bulunan kişilerin hesapları bloke edilebilir.
2. Proxy sunucuya göre daha iyi güvenlik sağlanır, kimlerin, hangi zamanlarda, neyi kullandığı belirlenebildiğinden, herhangi bir sorunda telefon veya e-posta bilgileri ile kişilere ulaşılabilir.

İstatistik:

1. Veri tabanı istatistikleri sadece kütüphaneye gönderilenlere bağlı olamayacağından, daha sağlıklı ve güvenilir kullanım istatistikleri sağlanabilir.
2. Üniversite içi ve dışı erişim istatistikleri ayrı ayrı görülebilir ve karşılaştırılabilir.
3. Deneme süresi içinde hiç kullanılmayan e-kaynaklar tek tıklama ile belirlenir, böylece e-kaynakların değerlendirilmesinde vakit kaybı önlenmiş olur.
4. Kimlerin sistemde çevrimiçi olduğu ve hangi veri tabanını kullandığı gerçek zamanlı akışı ile izlenebilir.
5. Hangi veri tabanı ne kadar ve nereden kullanılmış gibi çok ayrıntılı verilere ulaşım sağlanabilir.
6. Üniversite içi ve dışından erişim sayısı karşılaştırılabilir. Bazı zaman dilimlerinde üniversitemize dışardan erişim üniversite içi erişimin 4 katına çıkabildiği görülmüştür.

Değinen faydaların sağlanması sonucu; bütün elektronik bilgi hizmetleri, büyük kullanıcı potansiyeline karşın bir personel ile verilebilmektedir. Böylece herhangi başka bir sisteme gerek kalmamış, iş yükü %80 azalmış ve de kullanıcı eğitimi gibi daha farklı hizmetlere ağırlık verilmesi sağlanmıştır.